

стои една много трудна задача — да изведе главата за сатирата на съвременното равнище на теорията за сатирата. Без постановка е останал и въпросът за националната специфика и отличителност на смеха, на хумора у Алеко.

Иван Цветков засегна три основни проблема: за жанра на литературното изследване, за методологията на изследването и за мястото, което трябва да заема един писател в такова изследване по отношение на родната литература.

Според Цветков работата няма характер на истинска монография, а представлява сбор от отделни изследвания, обхващащи отделните важни аспекти на Алековото творчество. Липсва обаче обща концепция, която да споява целия разностранен материал. Подробната биография на Алеко например е свързана твърде малко с Алеко художника, Алеко твореца.

В методологията на Ничев има увлечение по фактография и биографизъм, което води до изпускане на същественото, до липса на обобщение. Авторът иска да използва всеки възможен факт и това препречва погледа му за значителното. Цветков вижда ценността на работата по-скоро в издирването на нови факти и материали, отколкото в една нова концепция и ново тълкуване на Алеко.

Стоян Каролев също разкри-тикува увода на монографията, в който е дадена невярна обща характеристика на други автори, работили в тази област. Абсурдно е например да се твърди, че идеологията на Алеко е „тера инкогнито“, когато именно тя е доста добре изяснена.

Главата за „Бай Ганю“ е доста разхвърляна, страда от композиционни недостатъци. Между отделните пасажки не винаги има вътрешна, логическа връзка. Авторът трябва сериозно да домисли върху плана на своето изложение и начин на разглеждане. Той изпуска такива важни въпроси като начина на типизация, хиперболизацията, характера на смеха. Каролев също посочи, че „Бай Ганю“ следва да се разбира като единно произведение, написано

в един свособразен жанр. Големите писатели често създават свои жанрове, а не робуват на съществуващите канони.

Ако се оформи като монография, трудът трябва да се освободи от тежестта на ненужния материал, за да се почувствува по-добре авторвият образ.

След изказванията авторът на труда Александър Ничев взе отношение към направените изказвания. Той прие някои конкретни бележки, като оспори общата оценка за неговия труд, направена в изказванията на проф. Георги Цанев, Пантелей Зарев, Минко Николов и някои други другари. Според Ничев тази оценка се основава на впечатления от отделни глави и тя не отразява действителното положение, тъй като не е проучен и прочетен трудът изцяло. Ничев разви някои собствени мнения за методологията на литературното изследване и за характера на литературния анализ, защитавайки своята монография и отхвърляйки категорично всички обвинения в дребнавост и микроскопичност на неговия разбор.

Председателстващият Георги Димов в приключи разискванията с обобщение. Той изтъкна, че работата на Ничев е събудила голям интерес, към нея са взели отношение много другари, обсъждането е минало на високо равнище. Трудът е оценен по достойнство. Авторът обаче не оцени достатъчно бележките, които му се направиха. Той не взе предвид обстоятелството, че предлаганите за печат трудове се подлагат в института на много сериозна критика. В бъдещата си работа върху своята монография Ничев трябва да задълбочи анализа си, като се стреми към синтез на авторвия образ, за да изпълни по-добре особеностите на Алеко като хуморист и сатирик. Центърът трябва да падне върху главите за „Бай Ганю“ и за фелетоните.

След преработката трудът ще бъде докладван пред тесния състав на Научния съвет за вземане решение по отгледането му.



ОБСЪЖДАНИЕ НА СБОРНИК ЗА КАРАЗЕЛОВ

На 4 и 15 октомври 1960 г. в Секцията по българска литература под Освобождението продължи обсъждането на материалите за сборника, посветен на Любен Каравелов. Многообразно и богато, все още недостатъчно проучено и осветлено, творческото дело на редактора на „Свобода“ предоставя за изследване интересни про-

блеми из областта на литературата, публицистиката, фолклора, етнографията, езикознанието. Това в значителна степен предопределя не само разнообразието на темите, които ще бъдат включени в сборника, но и стремежа към оригиналност в разработката им. Статията на Светла Гюрова например „Любен Каравелов като

редактор на П. Хитовата книга „Моето пътуване по Стара планина“ е сполучлив опит чрез Хитовите мемоари да се даде правдива представа за редакторския маниер на Каравелов. Съпоставяйки оригинала на произведението и първата му редакция, направена от П. Берковски, с отпечатания през 1873 г. текст, авторката идва до извода, че Каравелов, без да внася промени в съдържанието, прави творчески „корекции“ на езика, композицията, образността и социалната заостреност на творбата. Заедно с проследяването на редакторската работа над Мемоарите Гюрова дава представа и за произведението като цяло, за проявяния интерес към него в някои славянски страни и за мястото, което заема в българската възрожденска литература. Изтъквайки неоспоримите достойнства на статията, които посочиха в изказванията си и проф. М. Арнаудов и проф. П. Динев, рецензентът Дочо Леков изказа пожелание да се наблегне повече на онези Каравелови допълнения, които имат социален и политически характер, да се разшири заключителната част на работата и да се внесе единство в библиографските бележки.

Нови въпроси в студията „Любен Каравелов в развитието на сръбската реалистична белетристика“ разработва и Илия Конев. Затова още в уводните си думи рецензентът Боян Ничев посочи „голямата навременност на поставената тема и научната актуалност на свързаните с нея проблеми“. Характерът на изследването е наложил естественото му разграничаване на две части: определяне състоянието на сръбската литература преди Каравелов и посочване мястото на българския писател в разволя сръбския реализъм. Като характеризира сръбската литература обаче, авторът, според Ничев, се е позовал и е възприел становища от някои стари проучвания и статии, чужди на съвременната методология. По-сполучлива според рецензента е втората част на студията с интересните си съоставки между образи от произведения на Яков Игнатович и Янко Веселинович са образа на Любомир Калмич от „Крива ли е съдбата?“. Ничев намира обаче, че не е изтъкната достатъчно ясно присмътвената връзка между художественото дело на Каравелов и творбите на предшествуващите го сръбски писатели, поради което, както и поради някои други недостатъци на изследването, то е лишено до голяма степен от конкретно-исторически подход към разглежданите проблеми. Общата оценка на рецензента за студията, независимо от сериозните критични бележки, е, че „тя е ценна с приведения в нея материал, с библиографските данни, които дава нейният автор“.

В изказването си проф. М. Арнаудов изтъкна, че Илия Конев е прав в твърденията си за огромните заслуги на Каравелов в развитието на сръбската литература. Той смята, че изследването му е задълбочено, изнася нови факти и е критически издържано. Проф. П. Динев, Лилия Минкова и Дочо Леков, като изказаха съгласие с рецензията на Ничев и изтъкнаха ценните страни на студията, направиха известни забележки във връзка с композицията и необходимостта от по-широкото разгръщане на някои от поставените въпроси.

Илия Конев се съгласи с някои от критичните бележки, но оспори значителна част от бележките на рецензента.

Изследването на Дочо Леков „Сътрудничеството на Любен Каравелов в българския периодичен печат до Освобождението“ е насочено преди всичко към установяването на нови Каравелови публикации, анонимни и с инициали, във възрожденските ни вестници и списания. В обстойната си рецензия проф. Г. Боршуков одобри метода на Леков чрез идейно-тематични и езикови съпоставки да се обособят авторството на редактора на „Свобода“ над статии, дописки и художествени произведения. Той приема за убедителни доказателствата на автора за прякото сътрудничество на Каравелов във вестниците на Славейков „Гайда“ и „Македония“, но намира, че един по-задълбочен филологически подход към разглежданите материали би придал на правилните предположения на автора още по-голяма убедителност. След като изтъкна, че посочените в студията публикации във вестниците „Нардност“, „Дунавска зора“, „Български глас“ могат действително да се приемат за Каравелови, рецензентът се спря на въпроса за участието на Л. Каравелов като редактор и сътрудник в списването на в. „Балкан“. Докато доводите на Леков обаче за статията в бр. 1, г. I, 24. IX. 1875, озаглавена „Белград, 12 септември“ са напълно убедителни, относно статията „Букурещ“, 8 октомври 1875“ в бр. 2, г. I. 9. X. 1875 на вестника е необходимо да се привлечат допълнителни езикови данни. Проф. Г. Боршуков се противопостави на предположението за сътрудничеството на Каравелов във в. „Стара планина“, към което и самият автор на студията се отнася твърде въздържано. Някои от изказаните се, след като се съгласиха с положителната оценка на рецензента, направиха известни възражения и критични бележки. Акад. М. Димитров и Илия Конев смятат, че сътрудничеството на Л. Каравелов във в. „Македония“ е само косвено, т. е. чрез преспечаване на материали от „Свобода“ и „Независимост“ в Славейковия вестник.

Конев изказа съгласие с рецензента, че в „Стара планина“ ни дава данни само за огромното влияние, което упражнява талантливият възрожденски писател върху своите съвременници, но не и за авторството над някои от стихотворенията, отпечатани през 1876 и началото на 1877 г. в страниците на вестника. Авторът на изследването изрази съгласие с част от критичните бележки. Той се противопостави обаче на мнението на акад. М. Димитров и Ил. Конев, че не може да се говори за пряко сътрудничество на Каравелов в „Македония“, тъй като посочените идейно-тематични и езикови съпоставки, които биха могли да се разширят, подкрепят напълно предположенията му.

Представеното за обсъждане изследване на Стефка Таринска „Знаеш ли ти кои сме?“ и Каравеловият феърлетон“ поставя и разработва някои твърде интересни въпроси из областта на феърлетонния жанр. Докато в първия си дял то разглежда идейно-тематичния характер и особеностите на феърлетоните, отпечатани в „Свобода“ и „Независимост“, втората и третата част са посветени на спецификата на феърлетона изобщо и на своеобразието на Каравеловия феърлетон. Рецензията на Цвета Унджиева посочи ценните обобщения и изводи, до които е достигнала Таринска. Авторката анализира конкретни феърлетони от рубриката „Знаеш ли ти кои сме?“, за да изтъкне идейно-художественото им своеобразие, посочва естествена им връзка със статията и идва до извода, че при Каравелов може да се говори за сюжетен и безсюжетен феърлетон. Унджиева смята обаче, че все още „остава открит, нерешен въпросът за литературната стойност на статията с феърлетонни елементи, на публицистичния феърлетон, от една страна, и на сюжетния феърлетон, от друга“. Тя е на мнение, че някои интересни наблюдения от първата част на студията могат да се доразвият, а тематичният обзор на рубриката да се сведе до минимум.

Проф. Г. Боршуков и проф. П. Диневов подчертаха, че поставените проблеми в изследването са крайно интересни, но същевременно трудни за разрешаване, тъй като теоретическите изследвания за феърлетона като жанр са твърде малко. Въпреки това проф. Диневов смята, че студията има неоспорима стойност за определяне особеностите на българския феърлетон в началния етап от неговото развитие. Той намира само, че е недостатъчно аргументирана оази част от работата, която разглежда въпроса за безсюжетния феърлетон. Теоретическите достойнства на изследването бяха изтъкнати и от Г. Димов. Стефка Таринска възпри

препоръката за преработване и допълване на някои делове от изследването си, като изтъкна, че макар да е недостатъчно обосновано от нея, разграничаването на феърлетоните в зависимост от сюжета, наблюденията и над рубриката „Знаеш ли ти кои сме?“ я насочват с основание към подобен извод.

Обсъдена бе и статията на Христо Капитанов „Публицистиката на Любен Каравелов на румънски език“. Рецензентът проф. П. Диневов посочи основните моменти, които поставя авторът, подчертавайки стойността на работата в изяснянето на нови интересни данни от публицистиката на Л. Каравелов във в. „Либертатя“. Той счита, че е необходимо да се внесат в нея известни композиционни промени, като се въведе единство между библиографския преглед в първата част на статията и тематичния анализ във втората, да се направят известни съкращения и се уточнят някои формулировки. Рецензентът изказва съмнение относно авторството на отделни материали, които се посочват от Капитанов като Каравелови. Илия Конев, Цвета Унджиева и Дочо Леков направиха някои конкретни критични бележки по статията. Конев е на мнение, че не всички материали от в. „Либертатя“ могат да се припишат на Л. Каравелов. Той намира за нецелесъобразно библиографското и идейно-тематичното аотиране на материала и възрази против някои неправилно употребени термини, които насочват читателя към противоречиви изводи.

Цвета Унджиева, като взема под съображение факта, че румънското издание на в. „Свобода“, „Либертатя“, в близко бъдеще ще бъде издадено на български, е на мнение да отпадне първият дял на статията, да се проследи цялостно отношението на Каравелов към периодичния печат в Румъния, а от посочените интересни факти се направят по-определени обобщения.

Свързването на публицистичната дейност на Л. Каравелов на румънски език изключително с в. „Либертатя“, според Дочо Леков, е неправилно. Той смята, че при един обстоен преглед на румънските вестници и списания от 60-те—70-те години на XIX век и преди всичко на в. „Balcanul“ ще се открият някои нови Каравелови публикации, поради което конкретизирането на заглавието на статията е наложително. Като посочи, че характерът на работата и допуснатите повторения налагат известни съкращения, той изтъкна, че е необходимо да се покаже и отношението на румънската обществено-ност към публициста и революционера Каравелов.



СЪДЪРЖАНИЕ

НА СП. „ЛИТЕРАТУРНА МИСЪЛ“ — ГОДИШНИНА IV, 1960

СТАТИИ

- Аврамов Димитър — Творческа искреност и поетическа измислица, VI, 57
Георгиев Любен — Поет на селската несрета, V, 64
Драгостинова Манон — Историчност и реализъм, V, 47
Зарев Пантелей — Идейният свят на Божевата поезия, I, 3
Каранфилов Ефрем — За някои страни на характерната подробност в прозата, III, 20
Каролев Стоян — Творческо своеобразие и художествено богатство, II, 22;
Димчо Дебелянов, VI, 28
Марков Дмитрий Ф. — Реализмът и романтизмът в българската литература от края на XIX и началото на XX век, V, 16
Натев Атанас — За първичната, естетичната и художествената красота, IV, 72
Николов Минко — Екзистенциализмът и романа, IV, 40
Озеров Виталий — Пътища за опознаване на героя, IV, 26
Павлов Тодор — Относно партийността на литературата, III, 3
Паси Исак — Трагизъм и история, I, 62
Петров Емил — По пътя на социалистическия реализъм, II, 43, III, 44
Стоянов Людмил — За белетристичното мислене, I, 34
Султанов Симеон — Художественото своеобразие на един сатирик, IV, 3
Тенев Любомир — В новата драматургия — новият живот, I, 44

90 години от рождението на В. И. Ленин

- Горанов Кръстьо — Ленинската теория на отражението и някои въпроси на художественото обобщение, II, 3

Тодор Павлов на 70 години

- Димов Георги — Бележит марксист, естет и литературовед, I, 83

15 години от смъртта на Демян Бедни

- Дудевски Христо — Демян Бедни у нас, II, 73

110 години от рождението на Иван Вазов

- Ничев Боян — Поетът между близки, III, 68
Вълчев Величко — Към изясняване на някои факти от биографията на Иван Вазов, III, 81

Николай Лилиев на 75 години

- Куюмджиев Кръстьо — Николай Лилиев, IV, 96

- Стоянов Людмил — Живот — епопея, V, 3
Караславов Георги — Първа „среща“ с Лев Толстой, V, 7
Талев Димитър — Лев Толстой в моята памет, V, 10
Димов Димитър — Толстой и нашата съвременност, V, 13

80 години от рождението на Йордан Йовков

- Константинов Константин — Йордан Йовков, VI, 3
Василев Стефан — За някои трагични мотиви в Йовковото творчество, VI, 6
Шалев Димитър Ян. — Към историята на Йовковия Шибил в „Старопланински легенди“, VI, 22
Султанов Симеон — Писма на Йордан Йовков до Николай Лилиев, VI, 24

ТВОРЧЕСКА АНКЕТА

- Бояджиева Иванка — Някои моменти от творческия процес на драматурга, IV, 104

МЕЖДУНАРОДНИ НАУЧНИ СРЕЩИ

- Панова Искра — На конгреса по естетика в Атина, VI, 80

НАУЧНИ СЪОБЩЕНИЯ, ДОКУМЕНТИ И СПОМЕНИ

- Ангелов Бою Ст. — Раковски за делото на Кирил и Методий, II, 103
Величков Иван — Три неизвестни стихотворения на Кирил Христов, III, 89
Ерихонов Леонид — Христо Ботев в руската критика и в преводи на руски език, I, 102
Злиднєв Виталий Ив. — Из историята на руско-българските научни връзки, II, 93
Лсков Дочо — Неизвестни страници из архивното наследство на Любен Каравелов, V, 102
Марков Георги М. — Димчо Дебелянов в три статии, V, 94
Метева Евдокия — Георги Бакалов като преводач на Н. А. Некрасов, I, 91

ПРЕГЛЕД

- Ангелов Бою Ст. — Антология на старата сръбска литература, IV, 120; Към въпроса за началото на славянската писменост, VI, 125
Боянов Слави — Робинзонадата на един западноевропейски автор, IV, 121
Бъчварова Свобода — Радостно явление в театралната критика, V, 118
Воробъев Леонид — По повод критиката на Л. Ерихонов, V, 126
Данчев Пенчо — Човечна поезия, I, 113
Делчев Борис — Романтика и жизнена правда, II, 111; „Срещи и разговори с Йордан Йовков“, V, 114
Димов Георги — Забележителен успех на съветската българистика, III, 91
Драгостинова Манон — Интересен труд върху естетичното, III, 113
Йорданов Христо — Обсъждане на том първи от „История на българската литература“, IV, 127
Конев Илия — Нов труд за живота на Любен Каравелов, I, 119
Марков Георги М. — С поглед към естетическото богатство на литературата, VI, 107
Огнянов Любомир — Литературно-естетическите възгледи на Йоханес Бехер, II, 102
Попов Васил — Мисли по повод на един роман, V, 122

- Романска Цветана — Нов труд върху българския фолклор, II, 132
 * * * — Научната дейност на Института за българска литература при БАН след Де-
 вети септември, I, 134
 * * * — „Всесвіт“ за естетическите трудове на Тодор Павлов, I, 146
 * * * — За повече обективност и търпимост в споговетe, I, 147
 * * * — План на Историята на българската литература, III, 121
 * * * — Николай Лилиев, V, 128

Из чуждестранните литератури

- Николов Минко — За „новата школа“ на анти-романа, VI, 130
 Рилски Илия — Естетиката пред гроба на... „изкуството“!?, VI, 135

Хроника

- Димов Георги — Плодотворна славистична среща, VI, 138
 * * * — Хроника, III, 117
 * * * — Обсъждане на монография за Алеко Константинов, VI, 141
 * * * — Обсъждане на сборник за Любен Каравелов, VI, 143

Редакционен комитет:

ПАНТЕЛЕЙ ЗАРЕЦ — главен редактор

АТАНАС НАТЕВ, ГЕОРГИ ДИМОВ, ГЕОРГИ ЦАНЕВ, ЕМИЛ ГЕОРГИЕВ, ЛЮДМИЛ СТОЯНОВ,
 МИНКО НИКОЛОВ, ПЕТЪР ДИНЕКОВ, СТОЯН КАРОЛЕВ, ТОДОР ПАВЛОВ

Редактор-секретар — Христо Йорданов